

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

STÄMNINGSBILD FRÅN KULLEN. — HOFFOTOGRAF LUNDH, MÖLLE.

19:DE ÅRG.

DEN 12 MAJ 1918

N:o 32

Foto. Rahm, Malmö

H. ogb. Isberg

Klitor: Bengt Sjöberg

På senaste tiden ha "barnavårdsmöten" hållits här och hvar så godt som öfverallt i hela Sveriges land. Anledningen härtill har legat i den nya lagstiftning om de utom äktenskapet födda barnen, som sistlidet år kom till stånd och som det nu gäller att föra från bokstafven och papperet ut i lifvet och till en tillämpning efter lagstiftarens andemening. Framför allt är det barnavårdsmännens maktpåliggande nya institution, som det gäller att göra folkmedvetandet förtroligt med, så att den från början blir besjälad af den lefvande anda, hvarförutan den stannar vid att vara en blott form, utan praktisk betydelse. Det är Svenska fattigvårdsförbundet, som har äran af dessa mötens anordnande som af så mycket annat, som de sista åren blifvit gjordt i vårt land till lindrande af de fattigas och betrycktas lott, och det är dess barnavårdskonsulent som i förening med en af lagstiftningens utformare, hofrättsrådet Hildo Edling, samt kyrkoherden Hagbard Isberg, hvilka nu rest landet rundt för att sprida det glada budskapet om, att en ny dag randats för samhällets styfbarn. Det har fallit på den sistnämndes lott att redogöra för den nya barnavårdsmannainstitutionen. Den är, som ofvan antydes, den nya lagstiftningens hjärtpunkt. Men äfven om så icke hade varit fallet och sålunda icke själfva ämnet bidragit att samla intresset kring kyrkoherden Isbergs personlighet, skulle denna dock säkerligen icke undgått att tilldraga sig särskild uppmärksamhet. Detta icke blott på grund af föredragets väckande och upplyftande kraft och den sakkunskap på det område, hvarom fråga är, som framlyste därur, utan äfven därför, att det är allom vederligt, att få om ens någon svensk man i samma grad som kyrkoherden Isberg bidragit att väcka den svenska allmänna meningen till eftertanke, hvad det här ytterst och egentligen gäller: icke barmhärtighet, ännu mindre minskade utgifter för fattigvården, utan framför allt de hjälplösa, oskyldiga små barnens oomtvistliga rätt.

Karl Hagbard Vilhelm Isberg är född i Malmö den 14 juli 1880, son till järnvägsbokhållaren därstädes Karl Ulrik Isberg och hans maka Emilia Henrietta Vilhelmina Jahn. Efter att hafva mottagit den grundläggande undervisningen vid Malmö högre allmänna läroverk blef han student i Lund år 1898 och undanstökade där med berömvärd skyndsamhet sina akademiska studier, såsom den bör göra, hvilken icke önskar fördjupa sig i böckernas och det teoretiska vetandets gråa värld, utan känner trängtan till att plocka gyllne frukter af lifvets friskt grönskande träd. Redan vid slutet af år 1902, alltså innan han uppnått den som villkor för prästvigning stadgade åldern, hade han undanjort alla härför erforderliga akademiska examina och prästvigdes efter vunnen åldersdispens i början af år 1903 för tjänstgöring inom Lunds stift. Inom kort fick han sig som verksamhet anvisadt att vara lasarettspredikant vid de stora sjukhusen i Lund och det var från de fyra år (1904—07) han tjänstgjorde här som han från sin beröring med mödrarne på barnbördshuset fick mottaga de erfarenhetsintryck, hvilka gäivo honom anvisning om den af hans lifsuppgifter, hvars fyllande redan gifvit honom en plats i vårt lands sociala häfd. Endast 25-årig — hvad stort sker här i världen utgår från de unge! — höll han vid första nordiska barnavårdskonferensen i Köpenhamn 1905 det föredrag om "Det oäkta barnets rätt", hvilket på en hvar som hört eller läst det gjort ett outplånligt intryck. Redan anslaget sade i få ord så oerhördt mycket:

"På cellväggen i ett kvinnofängelse stod för åtskilliga år tillbaka skrifvet: "En fadersfamn! en modersfamn — o, den som haft en sådan!" Och med rätta har därom blifvit sagdt: "man läser för sig själf fortsättningen, som aldrig blef skrifven dit. — Hade jag haft en fadersfamn — en modersfamn, då hade jag aldrig kommit hit."

Och därefter blef hela föredraget en enda obrutet sammanhängande, ovederläggig beviskedja, som utmynnade i hvad han betecknade som "hufvudfrågan": hvilken är det oäkta barnets rätt? Och han besvarar densamma så:

"Det oäkta barnet äger ej blott rätt till en mjölkdroppe, det äger ej blott rätt till en krubba, det äger rätt till en fadersfamn, rätt till en modersfamn! Nej, det äger rätt till sin faders famn, det äger rätt till sin moders famn."

Och på grundval af denna ovedersägliga sanning utvecklar han därpå det program, hvarpå den nuvarande lagstiftningen om utom äktenskapet födda barn är byggd, ehuru den icke till alla delar vågat draga ut konsekvenserna såsom den unge pastorn gjorde det: han kräfde nämligen utom hvad nu beviljats också hvarje barns rätt till faders namn, och hvarje barns rätt till faders arf, så som svenskt rättsmedvetande kräfde och beviljade, innan det blef katolsk kristnadt. En evangelisk-luthersk präst kunde icke kräfva mindre.

I detta första programanförande fanns väl ett och annat omoget, en och annan puukt vittnande om bristande förtrolighet med verklighetens många skiftande och svårlösta problem, sådana det lefvande lifvet framställer dem. Huru skulle det kunna vara annorlunda, när det kom från en yngling med endast två års till dels ensidig praktisk erfarenhet? Men med det praktiska snillet intuition hade han i allt väsentligt träffat det rätta. Ännu efter tretton år går det an för vördig kyrkoherden att ända intill ordasätten citera den unge pastorsadjunkten. Huru många kyrkoherdar kunna det, om man går utöfver det rent homiletiska?

Sedan dess har Hagbard Isberg emellertid vunnit mycken annan erfarenhet än lasarettspredikantens. År 1908 kom han som kyrkoadjunkt till fädernestaden, som han älskar, och tjänstgjorde som sådan först i S:t Caroli församling, sedan vid den skånska reformationens moderkyrka S:t Petri. I Lund lefde han i församlingens hägkomst; där kallade man år 1912 den förre lasarettspredikanten till tredje stadskommisiter. Fyra år senare 1916 återbördades han slutligen till fädernestaden som kyrkoherde i S:t Caroli.

Det vore oriktigt att föreställa sig att kyrkoherde Isberg så ensidigt gått upp i sin särskilda barnavårdskallelse, att han därigenom förlorat intresse för öfriga prästerliga uppgifter. Han hör till skånelandsstiftets andliga vältalare, en lärjunge af båda dess mestare i senare tid, Pehr Eklund och Gottfrid Billing. Och i raden af framstående Malmöreformatorer på fattigvårdens område gifva honom hans skrifter rum bland de främsta. Först och sist har Hagbard Isberg dock förvärfvat sig ett namn bland dem, som skola nämnas af de utom äktenskapet födda barnen. Det är sagdt af Mästaren: "Hvilken som mottager ett enda sådant barn i mitt namn, han mottager mig".

Kyrkoherden Isberg är i äktenskap förenad med Anna Augusta Widegren, dotter af landbrukare August Widegren och hans maka född Widmark.

Pressfoto.

Kliche: Bengt Silfverqvist.

Stockholms allra nyaste kyrka, *Allhelgonakyrkan*, belägen i Helgalunden i yttersta utkanten af Söder, invigdes den 28 april af ärkebiskop Nathan Söderblom, i närvaro af bl. a. konungen samt medlemmar af Sällskapet för kyrklig själavård, på hvars initiativ kyrkan uppförts. De 100,000 kronor byggnaden kostat ha nästan uteslutande hopsamlats genom frivilliga bidrag.

Kyrkan, som rymmer 500 platser, är uppförd efter ritningar af arkitekt Joel Norborg.

*

Den 28 april invigdes högtidligen *Oscarströms nya kyrka* af biskop E. Rodhe.

Som man torde erinra råkade biskopen nyligen vid

Foto. Liljeröth, Kristianstad.

Kliche: Bengt Silfverqvist.

T. v. BRUDKRONA SKÄNKT TILL S. T. PETRI KYRKA I MALMÖ af doktorinnan Callmer; utförd af A. B. Erlandssons juv.-öfvar i Kristianstad.

STOCKHOLMS NYASTE KYRKA. ALLHELGONAKYRKAN PÅ SÖDER. T. v. Konungen anländer till invigningen den 28 april. T. h. Exteriör.

Nederst: OSCARSTRÖMS NYA KYRKA, invigd den 28 april.

afresan till kyrkoinvigningen i Stannared den 18 april ut för ett allvarligare olyckstillbud, i det han af misstag råkade bestiga fel tåg. Vid försöket att komma af, sedan tåget redan satt sig i rörelse, ådrog han sig i fallet en hel del ganska svåra kontusioner. Pliktkänsla och omvårdnad om de väntande församlingsborna ingaf dock kraft nog att företaga resan till kyrkoinvigningen.

Oscarströms nya kyrka är uppförd på en högt och vackert belägen plats i närheten af järnvägsstationen. Ritningarna till densamma äro uppgjorda af arkitekten i öfverintendentsämbetet O. Hökerberg.

Foto. Hägertz, Oscarström.

Kliche: Bengt Silfverqvist.

DEN FÖRSTA NORDISKA FLYGKONFERENSEN I STOCKHOLM.

DELTAGARNE I KONFERENSEN I A.-B. STOCKHOLMS HANDELSBANKS SESSIONSRUM. *Vi namnteckna: H. K. H. Kronprinsen (*) konferensens beskyddare, generalöfverintendent H. Wrangel (1), bankdirektör C. Frisk (2), konf. ordf., fl. är. E. Thulin (3), frtk. C. Cederström (4), major K. A. B. Amundson (5), Pressfoto.*

T. v.: DR. ENOCH THULINS JAGARE på Skandinaviska Flygutställningen i Kristiania. *Foto. Skarpmoen, Kristiania.*

På initiativ af Svenska Aeronautiska sällskapet öppnades fredagen den 26 april i Stockholms Handelsbanks sessionsrum *den första nordiska flygkonferensen* af kronprinsen inför en representativ samling delegerade från samtliga de fyra nordiska länderna. Från Norge märktes representanter från Norsk luftsejlsads Foren ng, bl. a. dess ordförande f. krigsministern, telegrafdirektör Hefte, chefen för arméns flygväpen, öfverste Grüner och chefredaktören för Tidens Tegn, fl. dokt. Thommesen, från Danmark från Danske Aeronautiske Selskab m. fl. Meningen med konferensen har varit att grundlägga och förbereda gemensamt arbete för främ-

Forts. sid. 507.

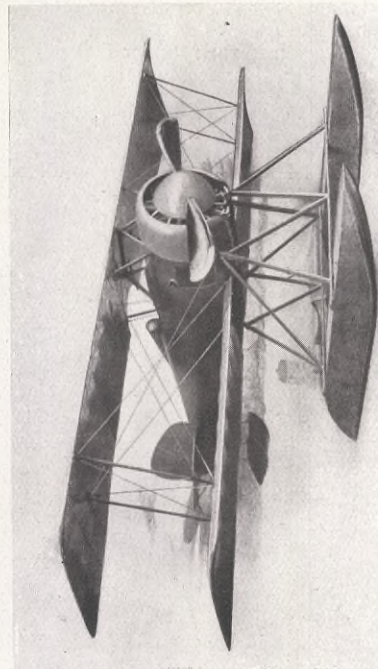
Med Murmanjärnvägen från Petrograd, öfver Narvik och Boden, anlände måndagen den 29 april till Stockholm, nyutnämnde grekiske ministern här, grekiske ministern i Petrograd, *Dimitrios Caciamanos*, för att öfverlämna sina kreditivbref till konungen. Han åtföljdes af legationssekreteraren, herr Colas och mottogs af Centralstationen af Greklands chargé d'affaires i Sverige C. Rentis jämte legationspersonalen och så godt som hela grekiska kolonin i Stockholm.

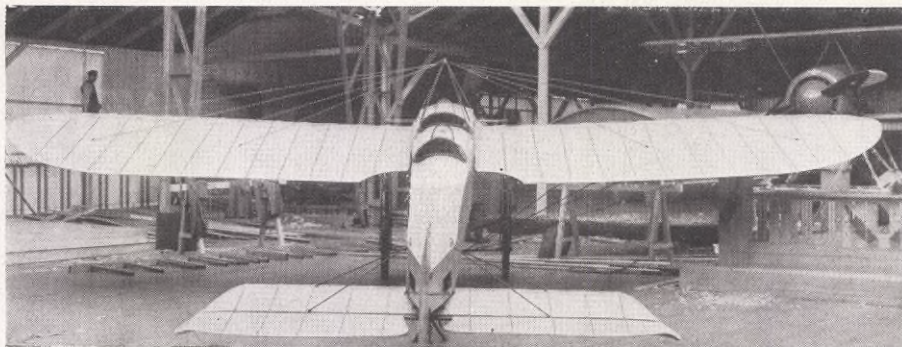

Foto. Modin, Stockholm.

D. CACLAMANOS.

Greklands nye minister vid Söenska Hofvet anländ till Stockholm.

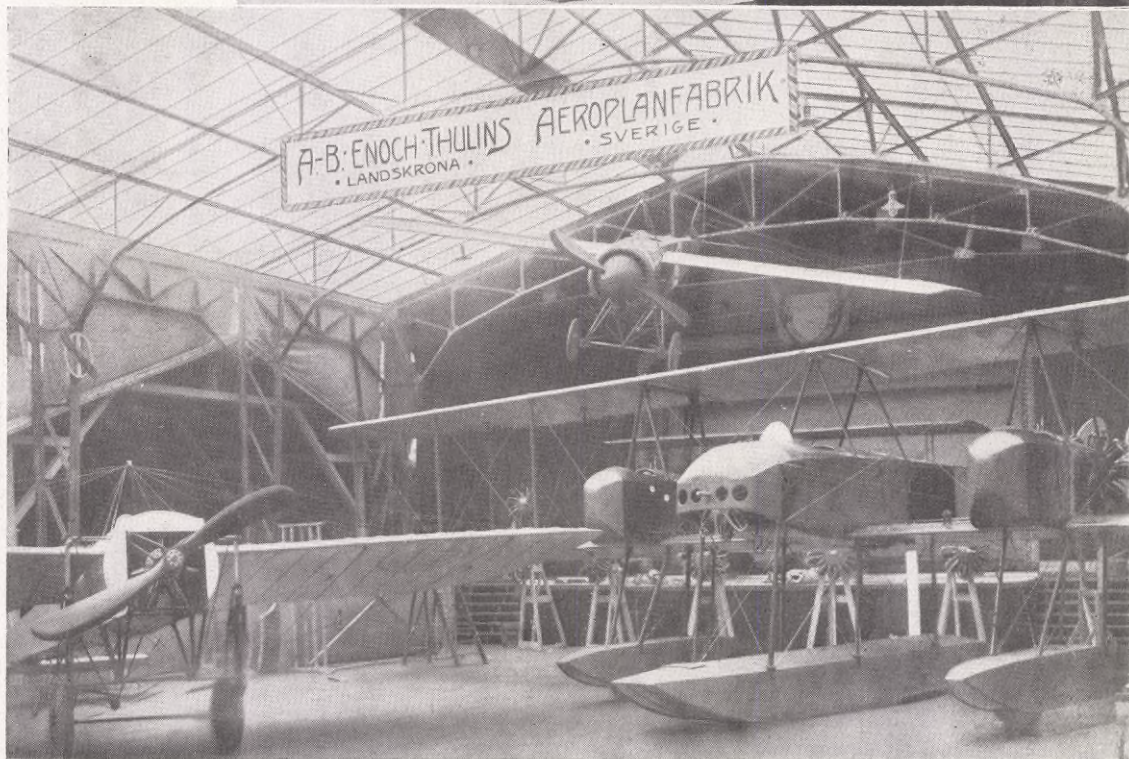
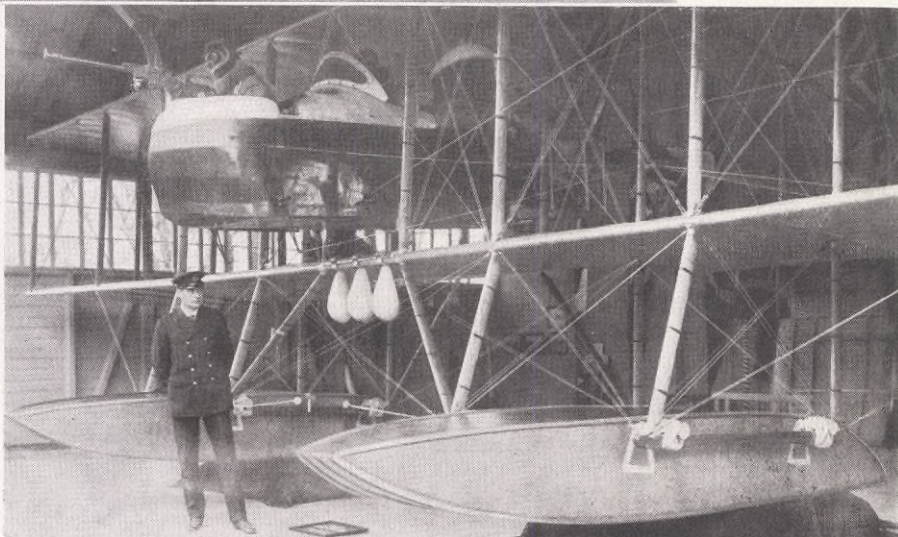
Den 2 maj öppnades å Tivoli i Kristiania af konung Haakon den första stora skandinaviska flygutställningen i närvaro af ett stort antal inbjudna militära och civila auktoriteter, svenska, norska och danska flygare m. fl.

Utställningen, som är den första i sitt slag i Skandinavien, ger ett intressant och representativt uttryck för flygteknikens och flygkonstens ståndpunkt i de skandinaviska länderna.

Den störste utställaren

är utan tvifvel doktor E. Thulin som mötte med ej mindre än 4 maskiner, hvaraf den ena är bestämd för trafikflygning och förutom föraren kan taga en 3 å 4 passagerare ombord.

Bland öfriga af utställningens sevärdheter märkas den danske flygaren Ellehammers uppfinning — en apparat hvarmed E. löst d-n svåra uppgiften att stiga rätt till väders och utan fart hålla sig sväfvande uppe i luften — ingenjör Jörgen Hals' 200 hk's luftmotormodell, den danska firmen Nielsen & Winthers utställning af en liten jagarapparat m. fl. Såsom utställningens president fungerar generaldirektör Sam. Eyde.

1. DEN MASKIN MED HVILKEN KAPTEN TRYGVE GRAN FLÖG ÖFVER NORDSJÖN. — 2. DEN NORSKA MARINENS UTSTÄLLNING. — 3. A-B. ENOCH THULINS AEROPLANFABRIK, LANDSKRONA, PÅ UTSTÄLLNINGEN. — Foto. Skarpmoen, Kristiania.

MOTSTÅNDET MOT KVINNLIG RÖSTRÄTT.

Som bekant utföll kvinnornas rösträttsfråga i riksdagen den 27 april efter 6 timmars lifliga debatter med negativt resultat. Första kammaren afslog regeringens rösträttsproposition med 62 röster mot 36, medan i Andra kammaren 120 röster funnos för reformen och 49 mot.

För att protestera mot detta riksdagens förnyade afslag på kvinnliga rösträttspropositionen hade L. K. P. R. i Stockholm utlyst ett friluftsmöte på Ladugårdsgårde söndagen den 28 april. Flera tusen personer, kvinnor och män ur alla samhällsklasser, hade hörsammat kallelsen och när landsföreningens ordförande, doktor *Karolina Widerström*, besteg talarstolen för att öppna mötet tedde sig Gården nära nog såsom på en första majdemonstrationsdag. Doktor *Gulli Petrini* och fru *Ruth Gustafsson* talade hvar för sig om det berättigade och nödvändiga i kvinnornas kraf och framförde deras protest mot första kammarhögerns envisa motstånd. En resolution i hithörande riktning upplästes slutligen och antogs. Från Västmanlands länsförbund anlände under dagens lopp ett instämmande telegram.

Pressfotos.

Kliché: Kem. A.-H. Jenot SJÖVÄRSPARR, Sthm.—Gbg.

Öfverst t. h.: FRUARNE RUTH GUSTAFSSON OCH GULLI PETRINI, två af F. K. P. R:s främste.

Därnnder: PROTESTMÖTE Å LADUGÅD SGÄRDE EFTER RIKSDAGENS FÖRSTA KAMMARETS AFSLAG Å REGERINGS-PROPOSITIONEN OM KVINNLIG RÖSTRÄTT. Fru R. Gustafsson talar.

Foto. Backlund, Göteborg.

Album: Jenot SJÖVÄRSPARR.

F. K. P. R:s SPEX, uppförd af kvinnliga amatörer i Göteborg. Sittande fr. v.: "Andersson, industriidkare", "Behrenheim, president, ordf. i fosterländska nationalförbundet", "Marén, amiral", "Ordsted, proffjessor"; stående: "Beatrice", "Flygare", "Cederlund, student, ordf. i "Det unga Sverige".

I dagarna uppfördes med glänsande framgång å Nya teatern och därpå å Lorensbergsteatern i Göteborg F. K. P. R:s spex: *Den planetariska utredningen eller Rösträtt och shinksmörgås eller Grodjakt på Helgeandsholmen*. Spexet, som gafs för första gången på fil, doktor Gulli Petrini:s 50-årsdag är en synnerligen fyndig och roande bearbetning af riksdagsprotokoll, hvars kvickheter och elakheter i dessa för kvinnliga rösträtten så betydelsefulla dagar hos publiken väckte stormande munterhet och förståelse.

“DANSKE POLITIKERE” ÅTERGIFNA I EN KOLOSSALMÅLNING AF HERMAN VEDEL Å ÅRETS CHARLOTTENBORGS-UTSTÄLLNING I KÖPENHAMN. Vi namnteckna: Konsejpres. Zahle (1), vänsterledaren Klaus Berntsen (2), N. Neergaard (3), inrikesministern Ove Rode (4), Rothöll (5), vänsterledaren J. Christensen (6), kontrollminister Stauning (7), krigsminister d:r P. Munch (8), finansminister d:r Edv. Brandes (9), soc.-dem. ledare Borgbjerg (10), högerled. prof. dir. Ellinger (11), vänstermannen Jörgen Pedersen (12).

Med utomordentligt intresse har man i Danmark motsatt det folketingsval, som ägde rum där den 22 april. Säkert skall en helt kort öfversikt af den politiska situationen i landet ha sitt intresse.

Ministären Zahle är radikal, och dess medlemmar tillhöra den ytterst gående korporation af ett tidigare vänsterparti, som sprängdes år 1905 genom de nu varande ministrarnas och åtskilliga andra medlemmars utträde ur detsamma. Sedan 1901 — systemskiftets år — har det i Danmark endast varit vänster och radikala regeringar. Ministären Zahle ha suttit från 1913 — längre än någon annan ministär efter systemskiftet och burit en mycket tung arbetsbörda under världskriget. Ministärens chef, herr Zahle är tillika justitieminister och hör afgjordt till de betydelsefullaste inom sitt parti. Nyligen begick han en oförlätlig faute genom att desavouera en ämbetsman, ämbetsmannen på Färöarna — en episod som af oppositionspartierna blifvit kraftigt utnyttjad och kommenterad under valkampen. Ministärens bärande krafter är ovillkorligen inrikesministern Ove Rode, utrikesministern Erik Scavenius, finansministern doktor Edvard Brandes och krigsministern doktor P. Munch. Ove Rode, tidigare redaktör för det stora regeringsorganet Politiken, har utfört ett stort arbete med ransoneringssystemet under krigsåren. Danmark är faktiskt lyckligare ställdt med hänsyn till lifsmedel än säkerligen något land i Europa. Det är naturligtvis icke inrikesministerns förtjänst allena, men han förtjänar dock en icke ringa del af äran för det. Erik Scavenius äro alla partier eniga om att erkänna som en utomordentligt betydande man. Edvard Brandes — vår store världsberömda Georg Brandes broder — är mycket hatad, men icke desto mindre en afgjord kapacitet och detsamma gäller doktor P. Munch, som, det anföres numera gång på gång, är krigsminister och före kriget var — försvarsnihilist. Alla partier äro dock synnerligen tillfredsställda med det arbete han har utfört.

Under kriget har regeringen arbetat hand i hand med det stora danska socialdemokratiska partiet, hvars ledande män, Borgbjerg och minister Stauning ju äro mycket bekanta i Sverige. Deras namn ha ständigt varit omtalade och de ha gjort mycket för att blifva uppmärksammade. Stauning är numera “kontrollminister” i ministären Zahle, tidigare fanns där äfven en representant för hvarje oppositionsparti, det konservativa och vänsterpartiet, men dessa ha dragit sig tillbaka. Staunings uppträdande vid den tidigare fredskongressen i Stockholm blef starkt debatterad. Såväl han som Borgbjerg stämplades som tyskvänliga, något som de emellertid förnekade. Man var dock älmänt enig om, att det var olyckligt att en dansk minister deltog i det förberedande fredsarbetet.

Oppositionspartierna äro icke få, men de enda som ha betydelse är vänstern och det konservativa partiet. Af vänsterns ledare nämnas vanligen J. C. Christensen, Klaus Berntsen och Nils Neergaard. De ha alla tre tidigare varit ministrar.

Vänstern är hufvudsakligen ett bondeparti, så godt som hela det danska landtbruket stöder det och det är därför landets största parti. Grundadt på den radikal-socialdemokratiska alliansen kan det emellertid icke bilda ministären. Det konservativa partiet kallades tidigare högern, men företog för ett par år sedan namnförändring och blef så det konservativa folkpartiet. Detta är det utpräglade borgerliga partiet, som finner stöd i Köpenhamn och provinsstäderna. Egentligt betydande ledare saknar partiet, bland de mest kända är professorn, direktör Ellinger, som emellertid numera dragit sig tillbaka från den aktiva politiken. Den ledande kraften blir en förhållandevis obekant man, redaktör Ager Karstensen, som anses äga stor duglighet. Storindustrien representeras af den kände ingenjören Alex Foss, hvilken äfven är en af partiets bästa stöd.

Det är enligt nya grundlagen af den 5 juni 1915 man denna första gång gått till val.

Forts. å sid. 507.

DET TYSKA INSLAGET I FINLAND.

Den röda terrorn i Finland kan nu betraktas vara fullständigt bruten, sedan äfven de upproriskas sista starka tillflykter, det befästade *Viborg* samt *Lahtis* måst uppgifvas. Sex tusen fångar i *Viborg* och 12,000 i *Lahtis* samt ett ofantligt krigsbyte föllo därvid i de hvitas händer. Genom dessa segrar har befrielseverket nära slutförts, enär af de rödas armé nu endast återstå spridda ströfkärer.

TYSK MASKINGE-VÄRSAFDELNING UNDER FRAMGÅENDE PÅ BANLINIEN HANGÖ—HELSINGFORS UNDER FÖR-FÖLJANDE AF RÖD GARDISTER FRAM-FÖR HUFVUDSTADEN.

Därunder:
TYSKA TRUPPER PÅ MARSCH MOT HELSINGFORS.

Efter fotografier.

JÄRNVÄGSBRO BEVAKAD AF VAKT UR FINSKA SKYDDSKÅREN OCH TYSK SOLDAT.

Källa: Helsingfors-Posten.

1. SULITELMA-FJÄLLETS TOPPAR INOM NORSKT OMRÅDE. Därunder ligger krossverket; längst t. h. smältverket vid slutet af "Langevandet". — Amatörfotos. P. Carlberg, Stockholm.

Den del af grufdistrikten vid *Sulitelmas* bergmassiv, som faller inom norska gränsen, har en längre tid varit platsen för allvarliga antimilitaristiska arbetareoroligheter. Ursprunget är att söka i en episod, som kom den sedan länge i dessa nordliga trakter rådande antimilitaristiska stämningen att slå ut i full låga. En dag blef nämligen en arbetare, som vägrat att inställa sig till värnplikt, afhämtad af polisen. Arbetaren följde lugnt med, men till följet sällade sig snart allt fler af hans kamrater, så att antalet småningom uppgick till mycket öfver 1,000. Skarorna inskredo slutligen hotfullt, afväpnade polisen och läto den värnpliktige undkomma.

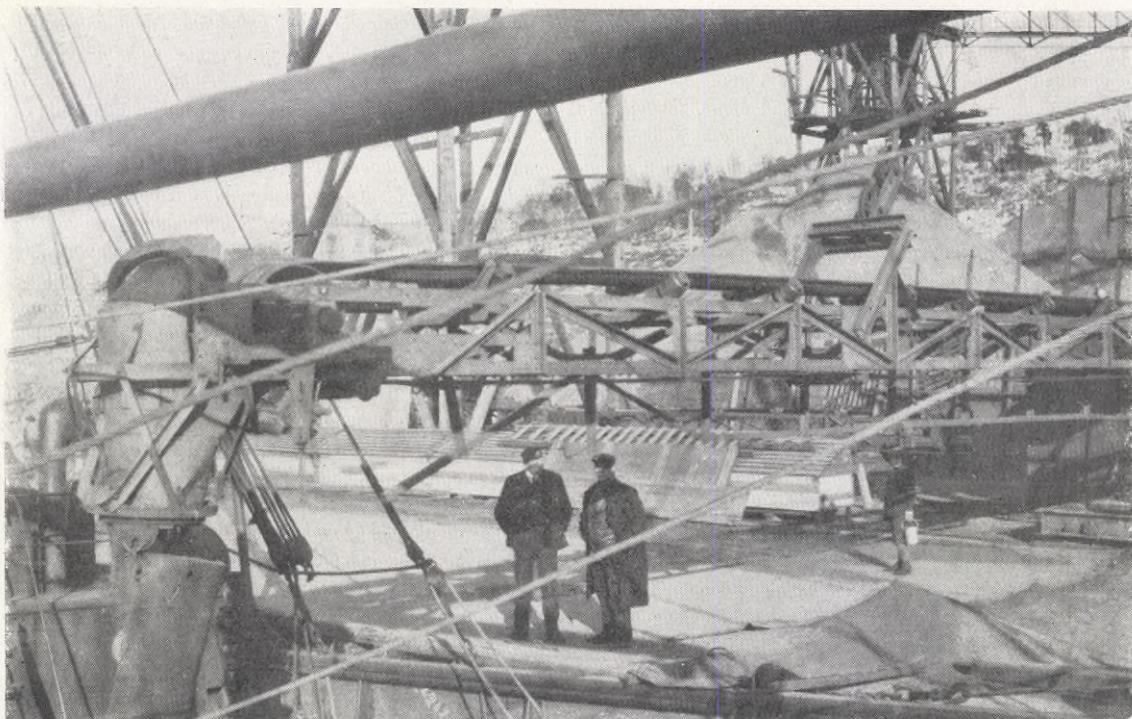
Det var med anledning af denna händelse norska regeringen beslöt den mobilisering af 800 man, som sedermera ledt till ett fullständigt återställande af ordningen i Trondhjem och vid *Sulitelma* och de värnpliktsvägrande annöellos. En förklaring till det passerade finner man måhända däri att bland arbetarna påträffats en mängd från Finland förrymda rödgardister, som varit bland hufvudmännen för anloppet och hvilka nu utvisats.

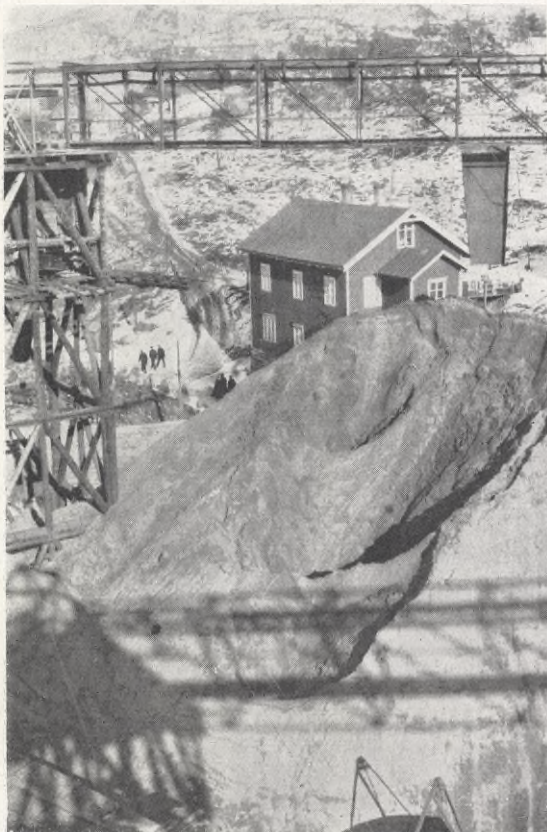
2. ETT STYCKE AF DEN 9 KM. LÅNGA LINBANAN,

som transporterar malmen till krossverket.

3. VY FRÅN SULITELMA A.-B:s OMRÅDE: t. h. "Furnlund", bolagets kontorsbyggnad; t. v. handelsboden, hvarti lagras förråd för två år. Emellan dem synes det låga hvita stationshuset.

SULITELMA: Svafvelkisen in'astas i Fineidet, Sulitelmas uthamn, medelst högmoderna anordningar, som kunna lasta 1200 ton på omkr. 18 timmar. — Amatörfoto P. Carlberg, Stockholm.

SVAFVELKISHÖGAR VID FINEIDET. Denna uthamn ligger omkr. 20 km. från Sulitelma, 10 km. med båt och 10 km. med järnväg samt utgör Sulitelmas enda kommunikationstred med yttervärlden. — Amatörfotos. P. Carlberg, Stockholm

Sulitelma är ett samhälle på omkring 4,000 personer, däraf en arbetarpersonal på 1,200—1,600 man, hvilka sysselsätts med den storartade bergverksdrift som på nittioalet sattes i gång genom svenskt initiativ. Kommunikationerna däruppe äro svåra, isynnerhet vintertid, då en sträcka af cirka 5 kilometers flod måste hållas öppen och isen blir ända till 1.2 meter i tjocklek.

Till bild å sid. 508.

Första majfirandet i såväl Stockholm som å öfriga platser i landet försiggick i år efter på det hela taget samma program som alla föregående, och såväl arbetarnas demonstrations-tåg till Ladugårdsgärdet som medborgarefästet på Skansen hade samlat deltagande skärer i sedvanlig myckenhet. Enär samtliga tåg öfverallt passerat med mera mönsterfull ordning än någonsin och dagen icke medfört något nytt ens i bild, nöja vi oss med att af densamma återgifva det alltid kärkomna värtecknet — hvitmössornas hälsning till ljusets tid.

EN KISTLASTAD ÅNGARE UTEFTER NORSKA KUSTEN.

DANSKA POLITIKER.

Fort. fr. sid. 503.

Kvinnorna ha nu också rösträtt och valbarhet, hvar för åtskilliga kvinnliga kandidater äfven uppställt till valet.

Utgången blef en mycket knapp seger för regeringens två partier, det radikala och socialdemokraterna. Ett i allt skulle nu, efter den nya vallagen väljas 140 representanter — häraf var när det skrifies ännu icke vald Färöarnas representant — och dessa fördela sig sålunda: Vänstern 46 folktingsmän, socialdemokraterna 39, radikalerna 32 och det konservativa folkpartiet 22 — med andra ord 68 mot 71 för regeringen.

Omöjligt är det icke att den kommande tiden skall medföra åtskilliga öfverraskningar i Danmarks inre politiska lif.

Aage Heinberg.

NORDISKA FLYGKONFERENSEN.

Fort. fr. sid. 500.

Janade af nordisk luftfart och under förhandlingarnas gång fattades också en rad beslut i detta syfte, bl. a. uttalade konferensen sig för öppnande af flygrouter Köpenhamn—Göteborg—Kristiania, Köpenhamn—Stockholm—Helsingfors samt Kristiania—Stockholm—Helsingfors. En rad hithörande frågor såsom förtullningsbestämmelser, skadeståndsregler, yrkesmässig luftfart och skärpta bestämmelser för erhållande af flygcertifikat behandlades på ett ingående och planmässigt sätt. Resultatet af konferensen betecknades af samtliga de delegerade som mycket lyckat.

Till konferensens ära anlände under fredagens lopp från Malmslätt fyra aeroplan, hvilka från 2,000 meters höjd sänkte sig öfver staden och utförde en del paradmanövrer.

Vid förhandlingarnas slut meddelade danska delegationen att den önskade få äran hälsa de öfriga

Foto. Larwin. KUNNE: Bengt Sjöberg.
FÅNGNA RÖDgardistkvinnor vid den beryktade dödsbataljonen, den ena klädd som karl och med kortklippt hår.

delegationerna i Köpenhamn i höst, där nästa nordiska flygkonferens alltså kommer att äga rum, kanske redan i augusti eller september.

VÄRLDSKRIGET.

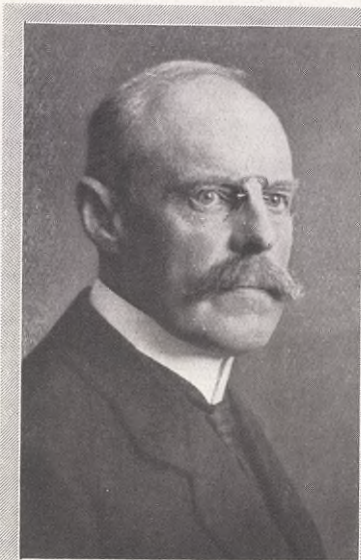
Sedan senaste öfversikten har ententens sista betydande värn på Yperlinjen *Kemmelberget* fallit i tyskarnes händer, hvarvid Ypern nu blifvit starkt hotadt. Tyskarnes rika byte på denna plats — 7,100 fångar, däraf 181 officerare, 53 kanoner och 233 kulspjutur — vittna om att man rustat sig för ett intensivt försvar af ställningen. Egenomligt nog lär bergets besättning hufvudsakligen ha utgjorts af franska elitdivisioner, ehuru det samma ligger inom engelska afsnittet och sålunda — om ej en tillfällig desorganisation framtvingit behöf af franska hjälptrupper — bort försvaras af engelsmännen. Under de senaste dagarne ha äfven andra mycket hårda tyska stormningar företagits — det uppgifves med elfva divisioner på 10 miles front mellan Meteren och Voormezele — men utan framgång.

En fråga som i Tyskland f. n. upptar uppmärksamheten i nästan lika hög grad som pågående krig är den af regeringen föreslagna rösträttsreformen i Preussen med allmän och lika rösträtt, som f. n. föremål för deputeradekammarrens afgörande debatter. Rikskanslär Hertling har förklarar att regeringen omutligt vidhåller principen om lika och allmän rösträtt samt står eller faller med detta förslag.

Foto. Larwin. KUNNE: Bengt Sjöberg.
TILLFÅNGATAGNA RÖDgardister NÖDGAS ÅTERUPPGRÄFVA SINA VID TAMMERFORS GÖMDA GEVÄR.

HÖGA ÄMBETSUTNÄMNINGAR.

Till president i Svea hofrätt har utnämmts f. d. justitierådet *Hjalmar Westring*. Den nye presidenten är född i Jönköping 1857 och inträdde efter aflagd juris kandidatexamen i Göta hofrätt, där han 1891 blef assessor. År 1895 utnämndes W. efter 3 års förordnande som revisionssekreterare till expeditionsschef i civildepartementet, hvilken post han innehade till 1898, då han första gången inträdde i högsta domstolen. Tre år senare erhöil han utnämningen till konsultativt statsråd och blef 1902 chef för civildepartementet. Efter att 1905 ha afgått som statsråd utnämndes han samma år ånyo till justitieråd, hvilket ämbete han afträdde 1910, då han förordnades till ordförande i lagberedningen.

Hr Westring har dessutom gjort juridiskt betydande insatser vid sidan af sitt ämbetsmannavärf genom bl. a. sitt arbete med revisionen af giftermåls- och ärfdebalkarna samt i egenskap af svenska kriminalistföreningens ordförande och utgivare af lageditioner samt med redaktörskap i Nytt juridiskt arkiv. (Se årg. XIX:8).

T. v.: H. G. WESTRING. Nyutnämnd president i Svea Hofrätt.
Foto. Flodin, Stockholm.

T. h.: P. G. SÖDERMARK. Nyutnämnd generaldirektör o. chef för Statskontoret.
Foto. Hertzberg, Stockholm. — Text å sid. 510.

GOTTFRID RYSTEDT. Afg.-ex. fr. Tekn. inst. V. 64, ing. o. deleg. i Stockh. dykeribol 67—70, hufvudman f. firman Wiman & Co. i Stockholm 70—84, sedan sistn. år inneh. af firma i eget namn der. En af stift. af Bullfabr. a.-b. i Hallstahammar, på sin tid dess verkst. dir. o. styr.-led. Stadsfullm. 98—10; mångårig suppl. o. led. af drätselmd andra afd.

AXEL RYDIN. Har under mer än 40 år idkat hand.-rör. i Svenljunga. Inneh. på sin tid ett flertal komm. uppdrag; landstingsman under ett tjugotal år. Led. af styr. f. a.-b. Göteb. hand.-banks afd.-kontor sedan 11

GOTTHARD UNDBÄCK. Sjökapit.-ex. 71, befälh. å segelf. t. 88, å ång. t. 90. Styr.-led. i Hernös. sjökapt.-fören. Sjömanhusdirekt. Disp. f. Hernös. repslag. a.-b. o. led. af dess styr.

CARL FREDRIK SVALA. Efter elem. skolestud. anst. i Abr. Lundquists Hofmusikhand. i Stockholm 73; sedan 13 deleg. i firman. En af stift. af Sv. bokhandl. medhjelp. fören. sjuk- o. begravn. kassa o. dess ordf. sedan 25 år. Led. af styr. i Sv. bokhandl. understödsfören., en af stift. af Fören. 1858 års män. Har under en lång följd af år anordnat ett mycket stort antal konserter f. in- o. utl. konsertgivare, musiksällskap, studentkonserter m. m.

HÅRA' D HJÄRNE Stud. 65, fil. dr primus 72, doc. i hist. v. Ups. univ. 72—73 o. 76—85 e. o. prof. v. Ups. univ. 85, ord. 89—13. Jur. hedersdr. i Upsala 93, teol. dr. i Ups. 11. Led. af Vet.-akad. Hist. o. polit förf. Led. af Riksd. A. K. 03—08. Led. af F. K. 13. En af förgrundspersonligheterna inom samtida svensk högerpolitik. Biografi o. helsid.-portr. senast i årg XV:16.

EDVARD EVERS. Stud. 72, prestex. 78, past. ex. 83, kommin. i Ad.-Fredr. i Stockholm 84, kyrkoh. i Norrk. norra 92, prost. 14 Insp. f. Norrk. norra flicklärov 03—09, f. allm. lärov. sedan 04; ordf. i folksk.-styr. sedan 10 o. i stadens sinnesslöanst. Utg. fr. trycket uppsatser o. predikn. samt "Kristian II", hist.-dram. dikt (81), tilldelad hed. omnäm. af Sv. akad.; "Gustaf Banér", hist. skådesp. (82) belön. m. Sv. akad. 2 pris ett flertal diktverk, Psalmer, Förslag till revid. psalmbok (02), Tilläggt t. sv. psalmboken (06) upptag. 185 nya ps.

JOHN VENNERHOLM. Veter. ex. 82, distr. veter. i Sala s. å., tf. prof. v. Veter. inst. 88, prof. der i kirurgi o. obst. 90—07, endast i kirurgi sedan sistn. år; förestånd. f. inst. 02, rektor v. Veter. högsk. sedan 08. Med. hed. dr. i Upsala 07, hed. dr. v. Veter. högsk. i Berlin 12. Öfverveter. i Skand. kreatursförsäkr. bol. 1900, v. ordf. i dess styr. Styr. ordf. i Sv. veter. läk. fören. sedan 98; red. o. utg. af Sv. Veterinär tidskr. sedan 96. Led. af Landtbr. akad.

JOHNNY ROOSVÄL. F. 79, fil. kand. 99, fil. dr. i Berlin 03, doc. i konst-hist. v. Ups. univ. 05—14, v. Stockh. högsk. sedan sistn. år. Res.-lftn. v. Svea lflg. Konsthistoriker sersk. framstående inom kyrklig konst. Sedan 12 en af ledarne af inventer.-verket öfver Sveriges kyrkor. I dagarne tilldelad professors namn.

OTTO ROOTH. Stud. 67, hofr.-ex. 72, v. hfd. 78, aman. i Just.-dep. 81, registr. der 87; kanslisekr. i K. Mts kansli 94. Under en lång följd af år dep.-chefens ombud f. tillsyn öfver tryckta skrifter allmångör. i hufvudstaden.

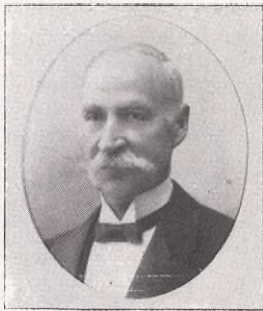
Foto. Nørberg, Sthlm.

1:STA MAJ I STOCKHOLM. Studenttåget till Skansen. — Text å sid. 506.

Klubb: Bengt Nilsson.

C. G. RYSTEDT.
Civilingenjör. — Stockholm.
75 år 1 maj.*

A. RYDIN.
Bankdirektör. F. d. Handlande
Svenljunga. — 70 år 1 april*.

E. G. LUNDBÄCK.
Sjökapten. — Hernösand.
70 år 5 maj.*

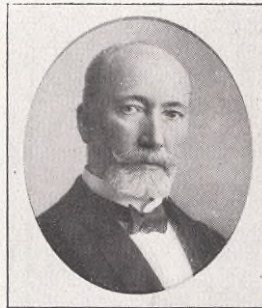
C. F. SVALA.
Hofmusikhandlare. — Stock-
holm. 60 år 7 maj.*

H. G. HJÄRNE.
Professor. — Upsala.
70 år 2 maj.*

E. EVERS.
Kyrkoherde. Prost. — Norr-
köping. 65 år 12 maj.*

J. G. H. VENNERHOLM.
Professor. — Stockholm.
60 år 10 maj.*

J. A. E. ROOSVAL.
Doc. v. Stockholms Högskola.
Tillagd professors namn.*

O. L. ROTH.
Kanslissekretärare. — Sthlm.
70 år 26 april.*

J. A. BILLMAN.
Hofrättsråd. — Stockholm.
50 år 25 april.*

J. A. NORDLÖF.
Rådman. — Stockholm.
50 år 21 april.*

N. DELIN.
Nyutnämnd direktör f. Bräns-
lekommisionen.*

T DE MARÉ.
Öfverste. — Stockholm.
65 år 5 maj.*

I. T. E. AMINOFF.
Öfverstelöjtnant. — Karls-
krona. — 50 år 8 maj.*

P. O. WELANDER.
Öfverjägmästare. — Öster-
sund. 50 år 10 maj.*

A. E. LUNDBERG.
Maskindirektör. — Luleå.
50 år 5 maj.*

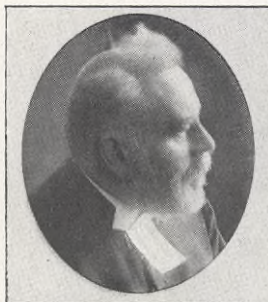
Data å sid. 508 o. 511.

S. C. BENSOW †.
Hoftandläkare. — Helsingfors.
F. 28. † 30 mars.*

C. J. H. MÖLLER †.
F. d. Adjunkt. Musiklärare. —
Lund. F. 52. † 24 april.*

K. G. KJELLGREN †.
Kyrkoherde. Prost. — Sunds-
vall. F. 60. † 22 april.*

J. A. H. SAMZELIUS †.
Länsljögästare. — Stockholm.
F. 67. † 1 maj.*

Begravningarna efter de i Finland stupade och till fosterjorden återbördade svenskarna ha under de senaste dagarna ägt rum på skilda orter i Sverige

Söndagen den 28 april begrofs i Djurholm under ovanligt stor tillslutning den sannolikt yngste af Sveriges fallna frivilliga, *Styrbjörn von Stedingk*. Insvept i svenska flaggan bars kistan af uniformerade Djurholms-scouters mellan dubbla led af scouters till den väntande vagnen för att föras till kyrkogården. Talet å samtliga svenska scouters vägnar framfördes af major Ebbe Lieberath. Bland mängden af kransar märktes en från Svenska brigaden, från Stockholms och Vasa scoutkårer, Vasa skyddskår, senator Svinhufvud och Jalmari Castrén m. fl. För öfrigt hade den stupades anhöriga framställt en önskan att i stället för kransar bidrag skulle tecknas till Svenska brigadens efterlevande och hade af denna anledning på måndagen dit influitt sammanlagdt 13,389 kronor.

Efter högtidlig jordfästning i Upsala domkyrka den 26 grafsattes i Sigtuna följande dag under stor tillslutning stoftet efter fil. licentiaten *Olof Palme*. Vid gravfen höll professor W. Lundström ett af varm känsla buret tal till den döde. Bland den ymniga blomsterskörden märktes en från drottningen sänd större buket af lager och hvita callablonnor.

I Kalmar jordfästes den 26 april högtidligen och under stor tillslutning från allmänhetens sida löjtnant *Bennich-Björkman*. Vid gravfen frambar

överste Hyltén-Cavallius regementets tack till den stupade kamraten.

Stoftet af den i Finland stupade kaptanen *Arvid Rhodin* jordfästes lördagen den 27 april i Älgå under stora militära högtidligheter. Bland den rika blomstergården märktes kransar från Upplands artilleriregementes officerskår, Uleåborgs distriktsstab m. fl.

K. E. BERNANDER.
Fil. kand. F. 1885. Sårad i
striderna vid Tammerfors
den 28 Mars och senare
aftiden. Foto, E. Finn, Upsala.

Vid Svenska brigadens stormning af Tammerfors den 28 mars fanns bland de särade filosofie kandidaten *Karl Emil Johansson Bernander*, hvilken sedermera aflidit å Svenska Röda korsets ambulans i Vasa. Den döde var född år 1885 i Värö församling af Hallands län. Efter studier vid Fjellstedtska skolan i Upsala aflade han studentexamen där 1913 och fil. kandidatexamen år 1915. B. tillhörde teologiska fakulteten.

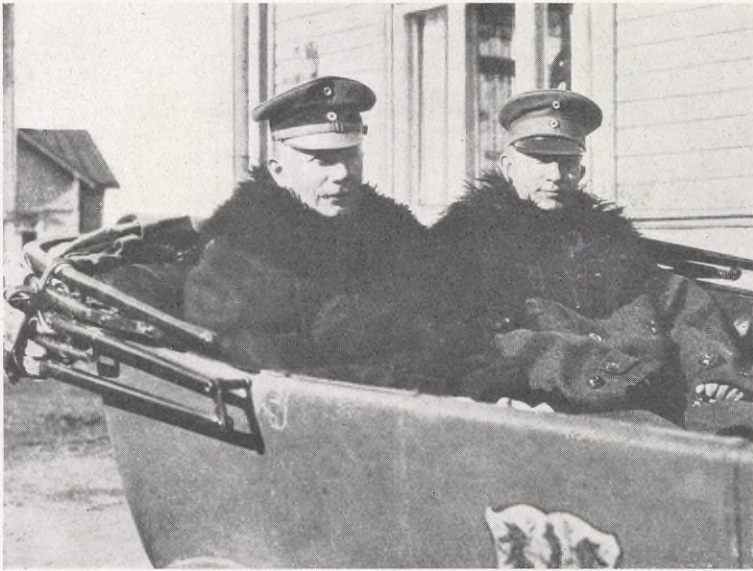
Till bild å sid. 508.

Såsom chef för Statskontoret efter grefve Hans H:son Wachtmeister har i dagarna utnämmts statskommisarien och byråchefen i Statskontoret jur. kandidat *P. G. Södermark*.

Generaldirektör Södermark är född 1863 och blef efter i Upsala aflagd examen ombudsman i statskontoret 1896. År 1900 utnämndes han till statskommisarie och byråchef i Statskontoret.

STYRBJÖRN VON STEDINGK, DEN VID TAMMERFORS-STRIDERN FALLNE SCOUTEN föres till den sista vilan å Djurholms kyrkogård. — Pressfoto.

LEDAREN AF DEN TYSKA MILITÄREXPEDITIONEN, GENERALEN GREFVE VON DER GOLTZ I FINLAND. — Efter fotografi.

GENERAL SIXT VON ARNIM, den berömda tyske armeföraren vid västfronten.

ADOLF BILLMAN. Stud. 85, jur. utr. kand. 93, efter tj.-gör. i Sv. hofr. fisk. där 04, ass. 07, hofr.-råd 10. Kommunalfullm. i Lidingö köp.

ANSHELM NORDLÖF. Stud. 87, hofr.-ex. 92, e. o. not. i Sv. hofr. s. å. registr. i Stockh. rådstr. 08, stadsnot. der s. å., rådmän i Stockh. sedan 13.

NILS DELIN. F. 77, stud. 94, efter stud. v. univ. i Upsala o. v. Skogst. inst. jägmäst. 1900; aman. i Domänstyr. 01; tj.-man v. Billeruds a.-b. 07—17; derefter adjung. v. Centralgruppens emmissionsbol. I dagarne utn. t. direktör v. Bränslekommissionen.

THORNY DE MARÉ. Uljtn. v. Smål. hus.-reg. 74, adj. h. Kon. 96, öfv. löjtn. v. Skån. hus.-reg. 01, öfverste o. chef f. Smål. hus.-reg. 04, öfveradj. h. Kon. s. å., i 2 arméfördeln. res. 13. Led. af dir. f. Arméns pens.-kassa.

IWAN AMINOFF. Uljtn. v. Bohusl. reg. 88, maj. v. Skarab. reg. 13, öfv. ljtn. v. Karlsk. gren. reg. 16. Förl. under sign. Radscha.

PER WELANDER. Utex. fr. Skogst. inst. 93, e. jägm. 95; andre lär. v. Folkhögsk. i Boden 98—03; jägm. i Ölands rev. 04, öfverjägm. i Luleå distr. 09, transp. t. Mell. Norrl. distr. 12. Led. af styr. f. Norrl. skogsvårdsförb. sedan 12. Landstingsman sedan 16, led. af Riksd. F. K. sedan 17.

AXEL LUNDBERG. Utex. fr. Chalmers tekn. läroanst. 87, fr. Polytechn. i Zürich 1900; v. Stat. jernv.: ritare 92, maskininsp. 1900, maskining. 03, maskindir. 14.

SIMON BENSOW †. F. i St. Petersburg; tandläk.-ex. i Stockh. 51, legit tandläk. i Finland 52; förest. o. lär. v. Stockh. stads poliklinik f. tandsjukd. 65—72, hofrtandläk. h. hert. af Östergöt. 67; prakt. tandläk. i Helsingfors sedan 72. På sin tid ordf. i Sv. tandläk.-sällsk. samt en af stift. af Skand. tandläk.-fören. 66. Utg. ett flertal afhandl. i odont. ämnen.

HENRIK MÖLLER †. Stud. 71, lär. v. Lunds h. allm. lärov. 83, musiklär. 78; stud. sångfören. ledare 75—85 o. 79—90; stift. af Lunds musikalska sällskap på 80-talet o. en af de verksamaste krafterna inom stadens musiklif; en af stift. af Sv. utg. ett flertal afhandl. i odont. ämnen. 12. o. led. af dess styr. Led. af stadsfullm. 99—10, af drätselkamm. 91—94, af fattigv.-styr. 02—03.

KARL KJELLGREN †. Stud. 80, fil. kand. 84, prestv. 87, kommin. i Sundsvall 1900, kyrkoh. der sedan 11, kontr. prost i Medelpads ö. kontr. 13—17; lasar. pred. 01—08, fäng. pred. 01—12. V. ordf. i folkskolestyr. led. af styr. f. lärov. f. II.

HUGO SAMZELIUS †. Utex. fr. Skogst. inst. 89, ex. jägm. s. å., e. o. aman. i Domänstyr. 93—97, skogsförvalt. i Norrbott. 98—1900, ex. jägm. i Norrb. distr. 1900, länsjägmästare i Stockh. län sedan 10. En af vårt lands mest framstående jägare, etnografisk forskare, kynolog.

REIMS, den underbara minnesrika tämpelstaden, nu själf ett minne blott. Vår bild är tagen från de främsta tyska skyttegravarna, hvarifrån staden med sin döme tydligt urskiljes; i dagarne mäles ju nu att tusentals hus ödelagits af elden. — Efter fotografi.

Intima teatern hade lördagen den 27 april en synnerligen lyckad premier på Edvard Brandes "*Under lagen*", med fru *Astri Torsell* som gäst i hufvudrollen. Pjäsen, som förskrifver sig från 1891, hör till sin författares allra bästa, äger dramatisk skärpa och spänning och scener som bli gripande genom sin sanning och mänsklighet.

Intresset på premiären samlade sig omkring Helene Bordings framställarinna, fru *Astri Torsell*, som några år varit borta från Stockholm. Hon gjorde sin roll med okonstlad och gripande värme och visade sig alltså besitta hela den spröda och intagande charm, som förr gjorde henne till en så förklarad gunstling. Äfven fru *Ellen Appelberg* i hustruns roll, hade en lycklig kväll och i en biroll musikern *Hans Bording*, fick *Rune Carlsten* tillfälle framställa en af sina förbluffande djärfva men säkert genomförda karaktärsroller.

*

I förra numret återgäfvö vi ett par bilder af den civila ridten från *Göteborgs fältrittklubbs* stora ryttafäst den 26—28 april och vilja därför nu från lördagens och söndagens fortsatta täflingar ute vid *Kviberg* lämna äfven ett par militära.

Foto. Atmberg & Irevitz, Stockholm.

FRU ASTRI TORSSELL som *Helene Bording* i *Edvard Brandes "UNDER LAGEN"* å *Intima Teatern*.

H. 8. D:S NYA FÖLJETONG

EN PAMP

af *Arnold Bennet* tager i och med detta nummer sin början på vår romanafdelning. *Arnold Bennet*, den kände författaren till det världsbekanta arbetet *Grand hotell Babylon* introducerar i "*En pamp*" läsaren på ett fullkomligt nytt och öfverraskande sätt i det demokratiska Englands samhällslif — detta lif af motsatser och häpnadsväckande möjligheter för den talang som förstår att utnyttja dem. Här möter ett galleri af typer, mänskliga och trovärdiga och studerade direkt ur lifvet. Men först och sist fångas intresset af "hjälten", unge *Denry*, undantaget, som väcks till medvetande om sin högre kallelse till världsman.

Romanen är i sitt uppslag så allmänmänsklig, i sin utveckling så spännande, till sitt innehåll så originell och omväxlande att den tviivelsutan i allra högsta grad skall hålla våra läsaes intresse fångsladt. En säker hand leder skildringen, hvilken alltigenom präglas af en själfständig individualitet, som gör denna engelska roman olik alla andra engelska romaner.

FÄNRIK S. LITHANDER MED "FORWARD", 1:sta pristagare i svårare prishoppning.

LÖJTNANT L. HEDBERG Å "PEGGY", 1:sta pris å medelsvår prishoppning.

INNEHÅLL: *Kyrkoherde Hagbard Isberg* (biografi o. helsidesporträtt). — *Flygkonferensen i Stockholm*. — *Skandinavisk flygutställning i Kristiania*. — *Sulitelma*. — *Den danska politikens förgrundsmän*. För H. 8. D. af *Aage Heinberg*. — *Finland*. — *Porträtt och bilder till dagskrönikan*. — *Världskriget*. — *Veckans porträttgalleri*.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd.

För Berättelser och Historietter gäller ovlkorligt förbud.

P. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI, GÖTEBORG.